

1	Jaké barvivo zvolit?
2	Jak obnovit vysychající modelínu / Sníh z jedlé sody a vody
3	Sníh z dětské plenky / Slizové alternativy / Obnovení kinetického písku
4	Nevhodné suroviny na přípravu sensorického materiálu / Jak ukládat vyrobený sensorický materiál
5	Porovnání vlastností sensorické pěny a pěny na holení / Světelný stůl z Trofast boxů
6	Kontrastní karty
7	Výroba peněz / Výroba váhy
8	Výroba obchodu / Výroba lodičky
9	Jak si vyrobit své emouše

Jaké barvivo zvolit? (odkaz ze str. 33)

Než se pustíte do barvení, je důležité se podívat, jaké jsou možnosti využití barev. Celkem se nabízí 3 varianty. Každá z variant má své pro a proti, které shrnuje následující přehled:

Metoda	VÝHODY	NEVÝHODY	BEZPEČNOST	POUŽITÍ
Přírodní barvivo (kurkuma, cibule, řepa...)	Ekologické, jemné odstíny.	Malá škála barev, delší proces barvení, nevytvoříte bílou.	Zcela bezpečné i pro malé děti.	Spíše lépe savé materiály – těstoviny, rýže.
Potravinářské barvivo	Snadná dostupnost, rychlost použití.	Obarvení rukou nebo povrchu při manipulaci, omezená intenzita barev.	Bezpečné.	Vhodné na cokoliv. U cizrný je vhodné použít více vrstev.
Netoxické Akrylové barvy	Intenzivní, trvalé barvy, dekorativní efekty.	Nutnost vyhledávat pouze netoxické varianty.	Nepříliš vhodné pro malé děti	Vhodné na cokoliv.

U potravinářských barviv naleznete ještě 3 varianty, ve kterých jsou dodávány. Na trhu najdete barvy gelové, tekuté nebo práškové. Jejich porovnání shrnuje následující tabulka:

Vlastnost	GELOVÉ BARVIVO	TEKUTÉ BARVIVO	PRÁŠKOVÉ BARVIVO
Výsledná intenzita barvy	Malé množství barvy vytvoří intenzivní odstín.	Při větším množství vytváří intenzivnější odstín.	Vysoká intenzita i při menším množství.
Jak se míchají odstíny	Barevné pigmenty se lehce spojují.	Barevné pigmenty se lehce spojují.	Při zředění dobře míchatelné.
Přilnavost	Rovnoměrně chytá na povrch.	Může vyžadovat více vrstev.	Dobrá přilnavost.
Cena	Vyšší	Levnější než gelové	Levné

Jak obnovit vysychající modelínu (odkaz ze str. 39)

Modelína, kupovaná nebo domácí, podléhá vlivem času vysychání. Díky tomu ztrácí postupně své vlastnosti, až se pro hru stane nepoužitelná. Pokud nechcete hned modelínu vyhazovat, ale chcete jí dát nový život, je možné pomocí jednoduchých triků prodloužit její životnost.

- ▶ Pokud je modelína na počátku vysychání, je možné do ní přidat **malé množství vody** a důkladně zpracovat. Jestliže už je však modelína tvrdá, voda by se do ní špatně zapracovala a je lepší využít pro zpracování **olej**.
- ▶ Nechcete-li do modelíny cokoliv přidávat, je alternativou také použití **vlhkého ručníku**, do kterého se modelína zabalí. Po několika hodinách takovéto „lázně“ do sebe natáhne vlhkost a zjemní se její struktura.
- ▶ Mnohdy se také stane, že je modelína ztuhlá kvůli chladu. Zejména po vytažení z lednice. V takovém případě stačí **zahřátí** pomocí tření rukou nebo použití mírného tepelného zdroje.

Sníh z jedlé sody a vody (odkaz ze str. 42)

Oproti předchozímu receptu připravíte materiál, který svou strukturou spíše připomíná pomalu tající sníh. Je méně stabilní na tvarování, ale výhodou je nejvěrnější simulace reálného sněhu.

POTŘEBUJETE:

- ✓ jedlou sodu
- ✓ ledovou vodu – ideálně z mrazáku
- » Do misky nasype jedlou sodu a po troškách přidávejte ledovou vodu. Mícháním zjišťujte konzistenci a hrudkovitost. Pozor na přidání velkého množství vody – struktura by byla velmi vodnatá.

■ ■ Sníh z dětské plenky (odkaz ze str. 42)

Pokud jste zastánci ekologie, pak tento recept přeskočte. Do výčtu zcela jistě patří, nicméně z pohledu udržitelnosti se materiál uvnitř plen nerozkládá a končí na skládkách, kde se rozkládá stovky let. Není zcela jistě efektivní využívat nové plenky pouze pro výrobu sněhu na senzorické hraní, a zvyšovat tím jejich zbytečnou spotřebu.

Při manipulaci s tímto materiálem je nutné zajistit, aby nebyl ochutnáván a také aby se nedostal do očí. Není sice toxický, ale může způsobit podráždění.

POTŘEBUJETE:

- ✓ savé jádro z jednorázové plenky
- ✓ vodu
- » Plenku rozstříhnete a vyjměte savé jádro, dejte do misky a postupně přidávejte vodu. Granule začnou vodu absorbovat a začne se tvořit vlhká a nadýchaná hmota, která připomíná sníh.

■ ■ Slizové alternativy (odkaz ze str. 44)

Tyto alternativy využijete v případě, kdy chcete bezpečnou, jednoduchou a mnohdy jedlou alternativu. Nejedná se tedy přímo o sliz, ale o materiál, který je slizu svou strukturou velmi podobný:

1. Sliz z chia semínek – smíchejte 3 lžíce chia semínek s hrnkem vody, případně přidejte barvivo a nechte pár hodin bobtnat. Výsledkem bude gelovitá hmota vhodná pro malé děti.
2. Sliz z tapioky – stejně jako chia semínka poslouží k výrobě gelovité hmoty také tapioková mouka (případně tapiokový škrob). Pro získání výsledné struktury stačí smíchat mouku s vodou v poměru 1:1 a za stálého míchání zahřívát na pánvi do vzniku požadované struktury.
3. Sliz z jogurtu – krátkodobá výdrž, ale skvělá alternativa pro nejmenší děti.
Pro přípravu potřebujete bílý jogurt, kukuřičný škrob a potravinářské barvivo, které smícháte v poměru 1 hrnek jogurtu a ½ hrnku škrobu. V případě barevného efektu přidejte ještě potravinářské barvivo.

■ ■ Obnovení kinetického písku (odkaz ze str. 46)

Po několikanásobném použití se mnohdy stane, že písek ztrácí své vlastnosti. Je sušší, ztrácí přilnavost a tvarovatelnost. Jednoduchou pomocí v takovém případě je přidání trošky vody nebo oleje, což zlepšuje jeho pružnost. Pokud by bylo přidáno vody více a kinetický písek by byl lepivý, jednoduše dosypte kukuřičný škrob pro dosažení požadované konzistence.

Nevhodné suroviny na přípravu senzorického materiálu *(odkaz ze str. 42)*

I když se může zdát, že pro senzorické hraní lze využít cokoliv, není tomu tak. Při výběru materiálu je velice důležité se nedívat pouze na atraktivitu, ale také na bezpečnost. Některé ze surovin nejsou vhodné pro práci s dětmi, protože mohou způsobit zdravotní rizika. U jiných je zase riziko vdechnutí (například u drobných zrněk rýže), a proto platí, že **hraní by mělo vždy probíhat pod dozorem dospělé osoby.**

FAZOLE

Taková malá nevinná bobulka, která se zdá být pro senzorické hraní skvělá díky tvaru, velikosti a hladkému povrchu. Bohužel není tomu tak. Některé druhy fazolí jsou nebezpečné a jejich požití v syrovém stavu je toxické. I malé množství může způsobit zvracení, průjemy a další komplikace.

Mezi takové „potížisty“ patří syrové červené fazole, bílé fazole, strakaté fazole, lima fazole, fazole obecná... prostě a jednoduše, raději se fazolím úplně vyhněte nebo je používejte u dětí, kde jste si opravdu jistí, že nedojde k požití.

Jak ukládat vyrobený senzorický materiál *(odkaz ze str. 42)*

U domácí výroby materiálu je důležitou součástí také správné skladování. Při správném skladování se prodlužuje nejen životnost materiálu, ale také bezpečnost a hygiena. Níže je několik tipů pro efektivní skladování senzorického materiálu:

- ▶ Používejte **uzavíratelné plastové nádoby**, jako jsou transparentní boxy o různých velikostech. Díky tomu budete mít materiál snadno a přehledně uložen.
- ▶ Pro sypké materiály je vhodné využívat **zipové sáčky**. Pokud chcete zvýšit odolnost při uložení, všechny zipové sáčky umístěte do pevné nádoby.
- ▶ Po vyrobení materiálu jej opatřete **štítkem** s názvem a datem výroby.
- ▶ Před použitím materiálu je vždy vhodná **důkladná kontrola**. Vizuálně i čichově, zejména hledáme náznaky v začátcích se tvořící plísně.
- ▶ **Sypké materiály** vždy ukládejte na **suchém místě**, abyste zabránili vlhnutí. **Čerstvé materiály**, jako je například modelína, skladujte v **lednici**.

První, co vás nejspíše napadne, je, proč nevyužívat přímo pěnu na holení. Níže uvedená tabula shrnuje rozdíly.

■ ■ Porovnání vlastností senzorické pěny a pěny na holení *(odkaz ze str. 48)*

Pěna na holení	Pěna na senzorické hraní
Produkt pro dospělé ke změkčení vousů.	Určená přímo na senzorické hraní.
Parfemace, konzervační látky a také chemické látky pro měkčení vousů.	Hypoalergenní, bezpečná k dětské pokožce i při kontaktu s očima nebo ústy.
Bílá	Mnoho barevných variant.
Využití u velkých dětí s jistotou nevkládání do úst a očí, pod dohledem.	Vhodné pro použití i s malými dětmi.
Nižší cena	Vyšší cena

■ ■ Světelný stůl z Trofast boxů *(odkaz ze str. 67)*

Jelikož jsou ceny světelných stolů a podložek vyšší, hledala jsem alternativu, se kterou bych mohla doma připravit svým dětem a klientům světelný zážitek. Nápadů je celá řada, mně osobně se však nejvíce osvědčilo využití úložných boxů a přenosných led světel s ovládáním.

BUDETE POTŘEBOVAT:

- ✓ trofast box velký (podle požadované výsledné výšky volte extra hluboký nebo střední)
- ✓ trofast box mělký (případně střední, pokud jako vnější využíváme extra hluboký)
- ✓ světelný zdroj – LED světla, možné je využít také světelné řetězy na vánoční stromček
- » Mezi vnější hlubší a vnitřní mělký box vložte světelný zdroj.

Kontrastní karty (odkaz ze str. 102)

Díky kontrastním kartám novorozenec trénuje zrak, který je zprvu omezen na velice krátkou vzdálenost (dítě nejprve vidí pouze tak, aby dohlédlo matce při kojení do obličeje). Omezená je také schopnost rozlišovat barvy. Z tohoto důvodu se u malých miminek pracuje pouze s vysoce kontrastními vzory v podobě černé, bílé a červené barvy.

Vysoký kontrast zajišťuje, že dítě bude schopno na kartu zaostřit, a upoutá tak jeho pozornost. Díky pozornosti se zlepšuje dovednost potřebná pro koncentraci a zároveň se fixuje poloha oka k předmětu. Pro děti od 3 měsíců je možné kombinovat prvky základních barev – zelená, žlutá, modrá a červená, avšak vždy v kombinaci s kontrastní černou a bílou. Nemělo by také docházet k výskytu všech barev současně – dítě nezaostří dostatečně a ztrácí pozornost. Pokud nechcete kartičky kupovat a chcete si je uzpůsobit podle svých preferencí, níže naleznete návod, jak na to.

4M:

M **sMysly:** zrak

M **Malí/velcí:** malí – novorozenci a kojenci do 1 roku

M **Materiál:** papír, laminovačka, laminovací folie, barevné fixy

M **Motivace:** stimulace zraku a trénink koncentrace

POSTUP:

- » Na bílý papír vytvořte jednoduché obrázky pomocí černého a červeného fixu.
- » Zalaminujte a zaoblete rohy.

Myslíte si, že kontrastní kartičky nevyužijete pro větší děti? Opak je pravdou. Skvěle poslouží pro nácvik grafomotoriky, kdy dítě bude tvary obta-
hovat.

Zároveň se dají tyto velké a jednoduché tvary využít i pro posypávání materiálem, což podpo-
ruje koordinaci oko-ruka. Kontrastní prvky obecně přitahují pozornost, z tohoto důvodu po-
máhají i starším dětem se lépe soustředit na daný obsah, což může být využitelné při učení nových slov nebo v počátcích čtení.

»

Výroba peněz (odkaz ze str. 127)

Jelikož aktivita zaměřená na obchod má sloužit zejména pro trénink předmatematických dovedností, je vhodné také matematické uvažování. K tomuto účelu poslouží vystřižená kolečka z kartonu, na jejichž stranách budou uvedené číslice a odpovídající grafické zobrazení pomocí teček. Díky této pomůcce děti hravou formou procvičí počítání a také se jim propojuje obraz čísla s jeho vyjádřením.

Výroba váhy (odkaz ze str. 127, 138)

Výroba rovnoramenných vah je jednoduchý fyzikální pokus, u kterého nejen, že zabavíte dítě, ale také si vytvoříte skvělý doplněk pro senzorické hraní.

BUDETE POTŘEBOVAT:

- ✓ klasický dřevěný kolíček na prádlo
- ✓ PET láhev
- ✓ 2 špendlíky
- ✓ tužku nebo pro lehčí měření špejli
- ✓ 2 čtverce z kartonu – cca 4×4 cm
- ✓ provázek
- ✓ nůž
- ✓ tavnou pistoli

POSTUP:

- » Upravte si kolíček tak, aby se z něj stal měřicí nástroj. Po stranách kolíčku připevněte špendlíky. Ty je nutné připevnit dostatečně stabilně, aby udržely celou váhu kolíčku a zároveň měřeného materiálu.
- » Do kolíčku secvakněte obyčejnou tužku. Pro stabilnější spojení je možné slepit tavnou pistolí, ale není to nutné.
- » Očkem kolíčku provlékněte špejli nebo tužku, která bude sloužit jako ramena váhy.
- » Na konce tužky navažte provázky tak, aby ve spodní části bylo možné připevnit kartonové čtverce.
- » Hotovou váhu využijete na porovnávání materiálů. Například odměřování mouky v porovnání s hrachem.

Výroba obchodu *(odkaz ze str. 127)*

PRO VÝROBU OBCHODU POTŘEBUJETE:

- ✓ větší kartonovou krabici
- ✓ tavnou pistoli
- ✓ nůžky nebo nůž na karton
- ✓ papírové ruličky
- ✓ fixy (ideálně akrylové – výraznější)

POSTUP:

- » Krabici rozdělte tak, aby vám vznikla samodržící plocha o 3 stěnách.
- » Na boční stěny přilepte tavnou pistolí ruličky. Tyto boční ruličky budou sloužit na prosýpání materiálu.
- » Z kartonu vyrobte poličky, na které umístíte produkty (například potraviny z dětské kuchyňky).
- » Pro větší dítě označte každý produkt také cenou (podle úrovně dovedností zvolte buď tečkové vyjádření, nebo zápis pomocí číslice). U číslic využíváme nejprve spojovací tabulku, ve které bude ke každé číslici odpovídající počet teček a která slouží pro spojení vizuální podoby čísla s jeho vyjádřením. Později od spojovací tabulky upouštíme a přecházíme pouze na zápis číslicemi (podle úrovně znalostí nejprve třeba číslice 1–3 a postupně přidáváme).

Výroba lodičky *(odkaz ze str. 128)*

PRO VÝROBU LODIČKY BUDETE POTŘEBOVAT:

- ✓ houbička na nádobí
- ✓ špejle
- ✓ papír
- ✓ nůžky

POSTUP:

- » Vystříhnete rovnoramenný trojúhelník z papíru. Ten bude představovat plachtu.
- » Plachtu může dítě ozdobit podle svých nápadů.
- » Prostředkem v dolní a horní části papíru propíchněte špejli.
- » Spodní část špejle zapíchněte do připravené houbičky na nádobí. Houbička, ač běžně dokáže nasát velké množství vody, je velice lehká, a proto ve vodě krásně pluje.

BUDETE POTŘEBOVAT:

- ✓ měkký filc (velikost A4 zvolené barvy)
- ✓ bílý filc
- ✓ lihový nebo akrylový fix
- ✓ nůžky
- ✓ jehlu, nit

POSTUP:

- » Na připravený filc nakreslete obrys postavičky, která bude vybranou emoci symbolizovat. Pokud se šitím začínáte, volte jednodušší tvary, později můžete využívat obrysy nejrůznějších postaviček nebo příšerek.
- » Obrys si vystříhnete a obkreslete ještě jednou na druhý filc.
- » Pokud budete vytvářet celou postavičku, ponechte obrys celý, v případě že chcete vytvořit maňáška, spodní část druhého obrysu zkraťte pro lepší manipulaci.
- » Druhý obrys vystříhnete.
- » Obě části filcu sešijte po stranách k sobě a v případě celé postavičky také vyplňte vatou nebo polštářovou výplní.
- » Vytvořte z bílého filcu kolečka, která přilepte nebo přišijte na postavičku. Dokreslete fixem oči, nos a ústa vyjadřující požadovanou emoci.

Při tvorbě Emoušů byste se měli řídit vhodným rozvržením barev:

- ▶ Červená – hněv
- ▶ Žlutá – radost
- ▶ Zelená – klid
- ▶ Modrá – smutek
- ▶ Šedá – strach, úzkost

Tyto barvy následně využijete také pro přípravu senzorických her.